

ā, ab <i>praepositio + abl.</i>	tól, -től; -ból, -ből; felől; által
ac = atque	és
āiō (<i>sing. 3.: ait</i>)	mond, állít
aliquis, aliqua, aliquid valaki, valami	
annus, -ī, m.	év
arx, arcis, f.	(felleg)vár, erődítmény
ardeō 2 ārsī	lángol, ég; indulattól hevül
ars, artis, f.	mesterség, művészet
attonō 1 -tonuī -tonitum	elkábít, meghökkent, megzavar
certus 3	biztos, határozott
compleō 2 -plēvī -plētum	megtölt; <i>amivel: abl.</i>
condō 3 -didī -dītum	elrejt, alapít
contorqueō 2 -torsi -tortum	megforgat; megcsóvál, hajít, röpít
corripō 3 -ripuī -reptum	megragad, elragad
credo 3 credidī creditum	hisz; <i>akinek/aminek: dat.</i>
dēcurrō 3 -currī -cursum	lefut, lesiet
dēligō 3 -lēgī -lēctum	(ki)választ
dēsertus 3	elhagyott, puszta, kietlen
dēspērō 1	kétségbeesik, elveszíti reményét; <i>amivel kapcsolatban: dē +abl.</i>
dīvīnus 3	isten, ihletett, fenséges
Dōricus 3	dór, görög
error, -ōris, m.	tévedés, hiba, káprázat
exitium, -iī, n.	romlás, bukás, pusztulás
falsus 3	téves, hibás, alaptalan, talmi
ferō ferre tulī lātum	hoz, visz
ferus, -ī, m.	(vad)állat
finis, -is, m.	vég, határ
frangō 3 frēgī frāctum	megettör, legyőz
fūrtim	lopva, észrevétlenül, titkon
gaudium, -iī, n.	öröm
geminus 3	iker, kettős, kettő, -pár
Graecus 3	görög
hasta, -ae, f.	lándzsa, dárda
horribilis 2	borzasztó, irtózatós
hūc	ide, erre a helyre
immānis 2	roppant nagy, óriási; szörnyű, rettenetes
implicō 1 -plicāvī/-plicuī -plicātum/-plicitum	körülfont
inclūdō 3 -clūsī -clūsum	bezár
ingēns (ingēntis)	nagy, rendkívüli
īnsānia, -ae, f.	őrültség, esztelenség
īnsula, -ae, f.	sziget
Lāocoōn, -ontis, m.	Laokoón, <i>Neptunus</i> papja; Lāocoonta - görögös <i>singularis acc.</i>
latus, -eris, n.	oldal
liberō 1	megszabadít; <i>amitől: abl.</i>
lītus, -oris, n.	part
mare, maris, n.	tenger
metus, -ūs, m.	félelem
mīles, -ītis, m.	katona
miser, misera, miserum	szerencsétlen, nyomorult, szánalomra méltó
mox	majd, aztán
nāvis, -is, f.	hajó
nē	ne
Neptunus, -ī, m.	a tenger istene
nēquīquam	hiába, céltalanul, haszontalanul
Pallas, -adis, f.	Pallasz Athéné, latinul <i>Minerva</i>
petō 3 petivī petītum	megy, siet vhová; vkire rátör, rátámad; <i>ahová/akire: acc.</i>
post	<i>adverbium</i> - később; <i>amennyivel: abl.</i>

primum	először, kezdetben
procul	messziről, távolról
properō 1	siettet, gyorsít
pūgna, -ae, f.	harc, csata
relinquō 3 -liquī -lictum	hátrahagy, elhagy, otthag
revideō 2	újra megnéz
serpēns, -entis, m.	kígyó
spērō 1	remél
subeō -īre -īvī v. -iī -itum	közeledik, (alulról) odamegy; <i>amilyen célból: dat.</i>
tantus 3	akkora, oly nagy
tēlum, -ī, n.	fegyver, dárda
tendō 3 tetendī tentum	igyekezik v. hova, tart v. merre, megy, törekszik; <i>ahová: ad + acc.</i>
Tenedus v. Tenedos, -ī, f.	Tenedosz, sziget Trója közelében
Teucrī, -ōrum, m.	trójaiak
tranquillus 3	nyugodt, csendes
Trōia, -ae, f.	Trója
Trōiānus 3	trójai
tum	akkor; aztán, majd, továbbá
uterque, utraque, utrumque	mindkettő
uterus, -ī, m.	has, belső rész
validīs vīribus	módhatározó: „hatalmas erővel”
vīsus, -ūs, m.	látvány

LECTIO VI.

Graeci Trōiam capiunt

Fracti pugnis ducēs Graecōrum dē victōriā iam dēspērāntēs annō decimō bellī Trōiānī immānem equum dīvinā Palladis arte aedificābant. Hūc dēlectōs virōs fūrtim inclūsērunt, et uterum armātīs mīlitibus complēvērunt. Tum sē in lītore dēsertō īnsulae, cui nōmen est Tenedos, cum nāvibus condidērunt. Trōiānī longō metū līberātī ac finem horribilis bellī nēquīquam spērāntēs ībant per Dōrica castra, atque falsō cum gaudiō relicta ā Graecīs loca revidēbant. Tum sacerdos Neptūnī, Lāocoōn ārdēns summā dēcurrit ab arce et procul ait: „*O miserī, quae tanta īnsānia, cīvēs? Hīc aliquis latet error; equō nē crēdite, Teucrī!*”

Et validīs vīribus ingentem hastam in latus ferī contorsit. Paulō post ecce ā Tenedō per tranquillū mare geminī serpentēs ad lītora tendunt, et agmine certō Lāocoonta petunt. Prīmum parva duōrum filiōrum corpora serpēs uterque implicat, mox ipsum auxiliō subeuntem ac tēla ferentem corripunt. Cīvēs vīsū attonitī equum in urbem trahunt, ac ita exitium Trōiae properant.

„*aut aliquis latet error; equo ne credite, Teuceri.*

quidquid id est, timeo Danaos et dona ferentis.” (Vergilius Aeneis II.)

Participium – melléknévi igenév

	actívum	passívum
imperfectum	imp. tó + I, II. coniug. -ns III, IV. coniug. -ēns ragozása, mint a III. dec. egyvégű melléknéveké	0
perfectum	0	supinum tó (-us -a -um) ragozása mint a I-II. dec. melléknéveké
instans	mox	mox

<i>laudō</i> 1. Sg.	N.	laudāns	<i>veniō</i> 4.	veniēns	laudatus	laudata	laudatum
	A.	laudantem		venientem	laudatum	laudatam	laudatum
	G.	laudantis		venientis	laudati	laudatae	laudati
	D.	laudanti		venienti	laudato	laudatae	laudato
	Abl.	laudanti		venienti	laudato	laudata	laudato
Pl.	N.	laudantes		venientes	laudati	laudatae	laudata
	A.	laudantes		venientes	laudatos	laudatas	laudata
	G.	laudantum		venientum	laudatorum	laudatarum	laudatorum
	D.	laudantibus		venientibus	laudatis	laudatis	laudatis
	Abl.	laudantibus		venientibus	laudatis	laudatis	laudatis

fero ferre (3) tuli latum

praesens imperfectum

fero ferimus

fers feritis

fert ferunt

1. Fordítás.

Antiquis enim temporibus ex meridiana parte Danubii in plagis Pannoniæ inferioris et circa confines regiones Romani possederunt, ipsique ibi civitates et munitiones ad defensionem sui fecerunt aliaque ædificia multa, sicut adhuc apparet. Qui etiam Gothos et Gepidos suæ ditioni subdiderunt. Sed post annos nativitatis Domini CCCLXXVII et amplius Huni ex sedibus suis in aquiloni parte Danubii in desertis locis habitantes, transfretantes Danubium expulerunt Romanos et Gothos atque Gepidos. De Gepidis autem quidam adhuc sibi resident. Tunc vero Sclavi post Hunos inde expulsos venientes, cœperunt istis partibus Danubii diversas regiones habitare. Sed nunc qualiter Huni inde expulsusunt, et illa pars Pannoniæ ad diocesim Juvavensem conversa est, edicendum putamus. (*Conversio Bagvariorum et Carantanorum*)

Szójegyzék (a teljes szótári alakok megállapításához, különösen igék esetében, használjon szótárt, vagy netet!)

antiquus 3 – régi, ősi	nativitas -tatis – születés
enim – ugyanis	amplius – erősebben, azonfelül
tempus -oris – idő	sedes – székhely, lakhely
meridianus – déli	aquilo -nis – észak-keleti
pars -tis – rész	habitans -ntis – lakozó
plaga -ae – táj, vidék	transfretans -ntis – átkelő, átgázoló
inferior -ius – alsó	expello 3 – elűz
confinis -e – határos	resido 2 – letelepszik
possideo 2 – birtokol	expulsus – elűzött
munitio -onis – erőd	veniens -ntis – érkező, jövő
defensio -onis – védelem	cœpi – elkezd
facio 3 – tesz, csinál	diocesis – egyházmegye
ædificium – épület	conversus – megtért
adhuc – eddig, most is	edicendus – elmondandó, hírül adandó
appareo 2 – megmutatkozik, szembetűnik	puto 1 – vél, gondol
ditio -onis – fennhatóság	
subdo 3 – alávet	

Állapítsa meg az alábbi szavak, szerkezetek nyelvtani tudnivalóit (névszóknál eset, szám; igéknél idő, szám, személy), valamint fordítsa le őket!

Antiquis temporibus
ex meridiana parte
in plagis inferioris
circa confines regiones
possederunt
fecerunt
aliaque ædificia multa
in aquiloni parte
in desertis locis
expulerunt
resident
Hunos expulsos
Sclavi venientes
diversas regiones